

Sıfır Sorun Siyasetinin Sonu ya da Bindiği Dalı Kesmek
2012-11-28 11:14:00

” “Kibir, bele bağlanmış taş gibidir. Onunla ne yüzölür ne de uçulur.”

”

” ” Hacı Bayram Veli

”

” ”

”

” ”

”

” ” Suriye muhalefeti 3 Ekim’de İstanbul’da yaptığı son toplantısında, başına ömrünün çoğunu Fransa’da geçirmiş bir siyasal bilim profesörünün -Burhan Galyun- geçirildiği bir çeşit gölge hükümet kurduğunu ilân etti. 4 Ekim akşamı gazeteler Türkiye’nin 5-13 Ekim tarihleri, Antakya’da Suriye sınırına yakın bölgede askerî tatbikat yapacağını bildirdiler. Tatbikat 5 Ekim’de başladı. Aynı gün BM “Güvenlik” Konseyi’ne sunulan yeni yaptırım tasarısının Rusya ve Çin tarafından veto edilmesini eleştiren Başbakan Tayyip Erdoğan, Türkiye’nin Suriye’ye karşı “kendi” yaptırımlarını yürürlüğe koyacağını açıkladı. 6 Ekim’de TBMM, Türk ordusunun Güney Kürdistan/ Kuzey Irak’a gönderilmesine yetki veren tezkereyi kabul etti. 7 Ekim’de 32. Gün programında Mehmet Ali Birand’ın konuğu olan Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, Suriye’deki iç karışıklığın Türkiye için bir tehdit oluşturduğu durumda “savaş” da dahil olmak üzere her senaryoya hazırlıklı olduğunu söyledi. 9 Ekim’de ise Erdoğan’ın Antakya’da Suriyeli mültecilerin barındığı kampları ziyaret etmesi ve burada yeni bir açıklama yapması bekleniyor.

”

” ”

”

” ” Bu adımların hemen hepsi, Türkiye’nin Suriye yönetimine gözdağı verme, 2011 Martından bu yana süren direniş ve ayaklanmayı, belli bir tarihten bu yana açıkça destekleme çizgisini bir üst evreye taşıması ve olası bir NATO-Türkiye saldırısının zeminini olgunlaştırmaya hazırlanması anlamına gelmektedir. Bu haberlerin, gelişmeleri iyi-kötü izleyenler için bir sürpriz olmadığı açık. Başını AKP’nin çektiği Türk gericileri uzun süredir, bu ülkedeki protesto hareketlerini zorla bastırdığı ve çok sayıda göstericiyi öldürdüğü gerekçesiyle Şam’ı giderek artan ölçüde sıkıştırmaktadırlar. (1) Dahası onlar, esas itibarıyla yurtdışında konuşlanmış olan Suriye muhalefetine aylardır ev sahipliği yapmış, Suriye’yle daha bu yılın ilk aylarına kadar çok iyi olan ilişkileri tek yanlı olarak bozmuş, Beşar Esad yönetimini bir çok kez ağır bir dille ve kendi halkına karşı kıyım uygulamakla suçlamış, bir

zamanlar ortak bakanlar kurulu toplantıları ve askerî tatbikatlar yapacak, hattâ sınırların kaldırılmasını önerecek kadar yakınlaştıkları Suriye hükümetinin ve başka bazı kaynakların savlarına göre Baas yönetimine karşı silâhlı direniş sürdüren grupları Türkiye’de barındırmış ve onlara lojistik destek sağlamışlardır.

”

” ”

”

” ” ABD-İsrail-NATO ekseninin çoktandır, HAMAS-Suriye-Hizbullah-İran bağlaşmasını hedef aldığı, Suriye’de ortaya çıkan kitlesel protesto eylemlerini kullanarak, bu ülkeyi zayıflatmak, istikrarsızlaştırmak ve/ ya da rejim değişikliği yoluyla kendi denetimi altına almak için çaba harcadığı ve bu amaçla Ürdün, Suudi Arabistan, Lübnan, Irak ve Türkiye’deki uşak ve bağlaşıklarını harekete geçirdiği biliniyor. Ne var ki, 18 Mart’ta Dera’da patlak veren protesto gösterilerinden bu yana geçen 6.5 ayı aşkın süre içerisinde Esad rejiminin ülkede egemenliğini hâlâ sürdürüyor olması ve ABD ve Batı Avrupa ülkelerinin –ekonomik durgunluk, askerî yorgunluk, siyasal sıkıntılar gibi nedenlere bağlı olarak- yeni bir askerî maceraya girmeye hevesli olmamalarına da bağlı olarak Türk gericiliği çoktandır, bu ülkeye yapılabilecek dolaysız bir askerî müdahalenin öncülüğüne (2) soyunmuş bulunuyor. (Bu yazının konusu olmamakla birlikte; yolundan saptırılmasına, Suriye’nin zayıf düşürülmesi, işgal edilmesi ve parçalanması gibi hedefler için kullanılmasına rağmen bu ülkedeki protesto hareketinin esas itibariyle halkın meşru taleplerini yansıttığını geçerken belirtmek isterim.)

”

” ”

”

” ” Türkiye geçmişte de, özellikle 1950-60 yılları arasındaki Demokrat Parti rejimi döneminde, başka ülkelere karşı saldırgan ve müdahaleci bir çizgi izlemişti. (Türkiye’nin dış müdahale sicilinin ayrıntıları için 1-3 Eylül 2006 tarih ve “Türkiye’nin İkinci Lübnan Seferi” başlıklı yazıma şu linkten bakılabilir: <http://www.haberlink.com/haber.php?query=3998>) Ancak Türkiye komşu bir ülkeye karşı İttihat ve Terakki klığının iktidarından bu yana ilk kez bu denli açık ve çıplak bir siyasal-askerî müdahale çizgisi izliyor. Onlar bu çizgiyi; Türkiye’nin Arap dünyası için “model bir ülke” olduğu, Türkiye’nin yeniden Ortadoğu’ya dönmesi gerektiği, bölgedeki sorun ve sıkıntıların, halkların “barış içinde birarada yaşadığı” Osmanlı İmparatorluğu’nun yıkılmasıyla başladığı vb. yolundaki ikiyüzlü ve yayılmacı yaygaralarıyla meşrulaştırmaya çalışıyorlar. (3) Bir başka yazımda bu konuda şunları söylemiştim:

”

” ” “Osmanlı İmparatorluğu’nu 21. yüzyıl koşullarında yeniden diriltmeyi düşleyen İslâmî gericilerimizin ‘Osmanlı barışı’na ilişkin güzellmelerinin içi boş ve karşı-devrimci niteliğinin altı kalın bir çizgiyle çizilmelidir. Biraz tarih bilenler Osmanlı İmparatorluğu’nun, henüz ulusların oluşmadığı koşullarda kırbaç, kılıç, darağaçları ve kıyımlar yoluyla sağladığı ‘barış’ın ne menem bir barış olduğunun ve bu imparatorluğun gerek ulusların oluşumundan önce ve gerekse ulusların oluşmaya başladığı 19. yüzyıldan, 1910’ların sonunda çöktüğü tarihe

kadar sadece bir uluslar ve halklar hapishanesi değil, aynı zamanda bir uluslar ve halklar mezbahası olmuş olduğunun, Osmanlı'nın zulmünden Anadolu'nun Türk halkının da nasibini fazlasıyla almış olduğunun bilincindedirler. Herhâlde bunu en iyi bilenler de Anadolu'da, Balkanlar'da ve Ortadoğu'da Osmanlı boyunduruğu altında yaşamış ve ezilmiş olan ve dolayısıyla Türk burjuvazisinin Osmanlıcı gevezeliklerine ve yeniden 'büyük birader' rolüne soyunmasına karınları tok olan bölge halklarıdır. Aynı husus; değişik ulus ve milliyetlerden Türkiye işçi sınıfı, ezilen Kürt halkı ve kent ve kır yoksulları ve devrimci ve demokratik güçler için de geçerlidir." ("Kürt 'Açılımı': Bir Alaturka Liberalleşme Deneyimi", Ocak 2010)

■

■ ■

■

■ ■ Bu yeni-Osmanlıcı anlayış AKP yöneticilerinin konuşmalarına giderek daha çok damgasını vurmaktadır. Örneğin, Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu 29 Mayıs günü New York Times'ın "Türkiye, Arapları birleştirebilir mi?" sorusuna, "Türkiye'nin sınırlarının hiçbiri doğal değil. Hemen hemen tümü yapay" (Sabah, 30 Mayıs 2011) yanıtını vermişti. Ortadoğu ve Balkanlar'ı hâlâ Osmanlı İmparatorluğu'nun birer eyaleti gibi algıladığı anlaşılan Başbakan Tayyip Erdoğan ise, 12 Haziran genel seçimlerinin ardından yaptığı ilk konuşmada, bu seçim zaferiyle İstanbul kadar Bosna'nın, İzmir kadar Beyrut'un, Ankara kadar Şam'ın, Diyarbakır kadar Ramallah'ın da kazandığını söylemişti. Gene o, 7 Ağustos'ta yaptığı açıklamada Türkiye'nin Suriye'nin iç işlerine müdahalesini, sömürgeci bir mantıkla ve herhâlde uluslararası siyaset literatürüne geçecek olan şu sözlerle meşrulaştırmaya kalkışmıştı:

■

■ ■ "Çünkü biz Suriye konusunu bir dış mesele olarak, bir dış sorun olarak görmüyoruz. Suriye meselesi bizim bir iç meselemizdir. Çünkü bizim Suriye ile 850 kilometre sınırimız var, akrabalık, tarih, kültür bağlarımız var. Dolayısıyla burada olanlar, bitenler bizim asla seyirci kalmamıza fırsat vermez. Tam aksine oradaki sesleri duymak zorundayız, duyuyoruz ve tabii ki gereğini de yapmak durumundayız." Eğer bu mantık doğru ise, Türkiye komşusu olsun ya da olmasın "akrabalık, tarih, kültür bağları"na sahip olduğu bütün ülkelerin içişlerine müdahale etme hakkına sahiptir! Aşağıda, Türkiye'yi böyle bir yayılmacı ya da kimilerine göre yeni-Osmanlıcı çizgi izlemeye iten ve ya da teşvik eden neden ve motifler üzerinde durmaya çalışacağım.

■

■ ■

■

■ ■ Kuşkusuz bu söylediklerim; kapitalist gelişme düzeyi, yaşam standardı, parlamenter yaşam geleneği bakımından Arap ülkelerinden daha ilerde olan ve görece güçlü bir ekonomiye ve orduya sahip olan Türkiye'nin "başarı"nın, bir yere kadar bu ülkelerin burjuvazisi ve burjuva İslâmî hareketleri için bir "model" oluşturabileceği ve bu ülkeler halklarını bir ölçüde etkilediği olgusuyla çelişmemektedir. "Kendi" işçi sınıfları, gençliği ve diğer emekçileriyle ABD/AB emperyalistleri ve Siyonist İsrail arasında sıkışmış olan bu

sömürücü sınıfların, bunu açıkça itiraf etmeseler ya da edemeseler de Türkiye'ye imrenmeleri hiç de şaşırtıcı değildir. Arap dünyasındaki liderlik boşluğu, ekonomik gerilik, siyasal çürüme ve ulusal aşağılanma duygusunun yaygınlığı koşullarında Türkiye'nin, AKP hükümetinin ve özellikle Başbakan Erdoğan'ın "başarı"ları, Arap halkları üzerinde de geçici bir saygınlık etkisi yaratmıştır. Ancak Türk burjuvazisinin ve burjuva medyasının yapmakta olduğu gibi bu etkinin düzeyini abartmak da bir başka hata olacaktır. Mısır başta olmak üzere bazı Arap ülkelerinin burjuvazisinin, bir dizi zayıflıkla sakatlanmış olan Türkiye'nin Ortadoğu'nun "büyük ağabeyi" rolüne soyunmasına ve olumsuz mirasının unutulmadığı Osmanlı'yı 21. yüzyıl koşullarında yeniden diriltme çabalarına sıcak bakmayacakları bellidir. Türkiye'nin bölgede ABD, NATO ve İsrail ile birlikte hareket etmeye ve bölge halklarının kanının akıtılmasında suç ortaklığı yapmaya devam etmesi, oluşumunda Başbakan Erdoğan'ın İsrail-karşılığı ve Filistin-yanlısı demagojisinin önemli bir rol oynadığı bu geçici saygınlığı hızla zayıflatacaktır.

»

» »

»

» » Burada altının çizilmesi gereken ilginç bir husus da şu: Türkiye'nin sadece Suriye'ye karşı tutumunun değil, genel olarak bölge ülkelerine karşı tutumunun, son bir kaç yıldır, yani 2011 yılının ilk aylarına kadar iyi-kötü sürdürülen "komşularla sıfır sorun politikası"yla çeliştiği, haklı olarak giderek artan sayıda yazar tarafından dile getiriliyor. Burada bir parantez açarak, "komşularla sıfır sorun politikası"nın ya da bu görece bağımsız dış politikanın AKP'nin işbaşına geldiği 2002 sonlarından bu yana DEĞİL, son bir kaç yıllık süre içinde, yani kabaca 2006-2007'den itibaren uygulandığını anımsamamız gerekiyor. ABD ve Batı Avrupa başkentlerinden Türkiye'nin "ekseninin kaydığı" yolunda seslerin yükseldiği bu dönemde Türkiye;

»

» » a) Suriye başta olmak üzere Arap ülkeleriyle ekonomik ilişkilerini geliştirmiş ve bir dizi Ortadoğu, Kuzey Afrika ve Orta Asya ülkesiyle vize uygulamalarını kaldırmaya girişmiş,

»

» » b) Daha önceki hükümetlerden farklı olarak Kürdistan Bölgesel Hükümeti'yle ilişkilerini normalleştirmiş,

»

» » c) ABD ve ortaklarının nükleer silâh yapmaya çalıştığı uydurma gerekçesiyle baskı altına aldığı İran'la ticarî ve siyasal ilişkilerini geliştirmiş,

»

» » d) Ermenistan'la ilişkilerini düzeltmek için girişimde bulunmuş,

»

» » e) Rusya ve Çin ile ilişkilerini hızla geliştirmişti vb.

»

» »

»

■ ■ Yaklaşık son altı aydır durum önemli ölçüde tersine dönmüş ve Türkiye, emperyalist savaş cephesinin en aktif üyelerinden biri haline gelmiş gözüküyor. Ancak bu konuya ilişkin duyarlılığın bu kaygı verici gelişmelerin çok gerisinde kaldığı da bir gerçek. Bu bağlamda, Ankara'nın Baas rejimine karşı şimdiye değin dolaylı bir nitelik taşıyan müdahalesinin açık bir askerî saldırıya dönüşmesinin Türkiye ve bölge açısından yol açabileceği sonuçları hemen hemen hiç kimse tartışmıyor. Bir dizi devletin taraf olacağı daha geniş-ölçekli bir savaşın fitilini ateşleyebilecek olan böylesi bir gelişmenin Türkiye açısından son derece ağır bedelleri olabileceği tartışma götürmez. Yaşanan gerilimin bu olasılıkları içinde taşıdığı dikkate alındığında, Türkiye'yi yönetenlerin önemli bir akıl tutulması yaşadıklarını ve böylesi bir yönelimin özelde AKP hükümeti ve genelde Türk burjuvazisi ve gericiliği açısından bir çeşit siyasal harakiri girişimi anlamına geldiğini söyleyebiliriz.

■

■ ■

■

■ ■ Aslında bu Suriye-karşıtı saldırgan tutum, diğer komşu ülkelerle de sorunların arttığı bir döneme damgasını vurmaya başlayan ve "proaktif dış politika" olarak nitelendirilen genel yaklaşımın bir parçası. Türkiye'nin; Libya'ya karşı NATO'nun yanında yer aldığı, (4) Kıbrıs'ın kendi karasularında İsrail'le birlikte doğal gaz aramasına sert tepki gösterdiği, hattâ Kıbrıs'ı ve İsrail'i savaşla tehdit ettiği, Suriye'ye karşı tutumundan ve İran ve Kuzey Kore'nin (!) füzelerine karşı kurulduğu ileri sürülen füze kalkanının Malatya'ya yerleştirilmesinden ötürü Tahran'la ilişkilerinin kötüye gittiği biliniyor. Ancak dahası var. Her şeyden önce Türkiye'nin, PKK'ya karşı operasyon gerekçesiyle Güney Kürdistan'ı bir kaç kez bombalaması ve hattâ bu bölgeye yeniden kara operasyonu yapma hazırlıklarına girişmesi, Kürdistan Bölgesel Hükümetiyle olan görece iyi ilişkileri de bozmaktadır ve bozacaktır. Moskova'yla Ankara'nın Suriye politikasına ilişkin farklı duruşları, füze kalkanının esas hedefinin İran'dan çok Rusya olması ve bu sistemin Rusya'nın itirazlarına rağmen kurulmakta olması Rusya-Türkiye ilişkilerini de kötüleştirmeye adaydır. Ankara'nın, ayrıntıları henüz bilinmeyen nedenlerle Türkiye-Rusya doğal gaz anlaşmasını feshetmesi (5) bu olumsuz gelişmelerin üstüne tuz biber ekmıştır. Türkiye-Rusya ilişkileri, Ankara'nın Balkanlardaki Türk ve Müslüman azınlıkları kendi yörüngesine çekme girişimleri nedeniyle de gerilmektedir. Öte yandan, Türk gericilerinin, "bir millet, iki devlet" sözleriyle süsleyip püsledikleri Türkiye-Azerbaycan ilişkileri de iyi olmaktan uzaktır. Türkiye'nin, karşılıklı olarak vizeleri kaldırma önerisini reddeden Azerbaycan, Ankara'dan çok Moskova ve Telaviv'e yakın bir politika izlemektedir. Bunlara; Kıbrıs ve İsrail'le olan anlaşmazlıkların Türkiye-Yunanistan ve Türkiye-AB ilişkilerini de kaçınılmaz olarak etkileyecek olmasını ekleyebiliriz.

■

■ ■

■

■ ■ Burada, Türkiye ile İsrail arasında yaşanan gerilimin büyük ölçüde yapay bir nitelik taşıdığını, İsrail-karşıtı söylemin esas itibarıyla Ankara'nın ABD-NATO-İsrail yanlısı yeni

yönelimini gözlerden saklamak ve kitlelerin dikkatini kendi pro-İsrail politikalarından uzaklaştırmak için yapılan bir “halkla ilişkiler” çalışması olduğunu söyleyebiliriz. Türk gericileri Ortadoğu’da halklar katında etki ve saygınlık kazanmanın, “Filistin davasını savunmak”tan ve İsrail’e mesafeli durmaktan ve hattâ ona kafa tutmaktan ya da böyle gözükmekten geçtiğini biliyorlar. Ancak, bu söylemden rahatsız oldukları açık olan İsrail’in ve Siyonist lobilerin Türkiye’ye bunun bedelini ödeyebileceği, dahası bu “gerilim” siyasetinin denetimden çıkabileceği ve iki ülke ve onların silâhlı kuvvetleri arasında kısa süreli çatışmalara yol açabilecek “yanlışlık”ların yaşanabileceği de unutulmamalıdır. (6) Gene de Dr. Barış Çağlar’ın şu saptaması bütünüyle doğrudur:

■

■ ■ “Füze savunma sistemine katılmak suretiyle Türkiye aslında hangi dünyaya bağlı olduğunu net bir şekilde ortaya koymuştur: Türkiye Batı kampında yer aldığı için altını çizmiştir. . . Tüm bu gelişmeler, Amerika, Türkiye, Avrupa ve İsrail’i aynı noktada buluşturmaktadır.” (“Türk Dış Politikasında Eksen Kayması Tartışmaları ve Erken Uyarı Radarı Sistemi”, 5 Ekim 2011) Tabii “füze kalkanı”na ev sahipliği yapması, Türkiye’nin pro-İsrail bir konumda olduğunu gösteren tek veri değil. Türkiye; Libya’da işgalcilerin safında yer almak, Suriye’yi tehdit etmek, İran’la mesafesini açmak ve genelde Ortadoğu politikasını ABD ile eşgüdüm halinde yürütmek suretiyle de Siyonist rejimle bir noktada buluşmaktadır.

■

■ ■

■

■ ■ Eğer yüreği yeterse Suriye’ye yapabileceği doğrudan bir askerî müdahale, Türkiye’nin karşı karşıya bulunduğu iç ve dış sorunları hızla büyütecek, katlayacak ve çoğaltacaktır. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

■

■ ■ a) Türkiye’nin, NATO füze kalkanı nedeniyle ilişkilerinin kötüleşmiş olduğu ve enerji gereksinimi açısından büyük ölçüde bağımlı bulunduğu Rusya ve İran ile ilişkileri hızla bozulacaktır. (7) Petrol ve doğal gaz gereksinimi açısından hemen hemen bütünüyle dışarıya bağımlı olan Türkiye’nin böyle davranması, gerek ekonominin ve ısınma için doğal gaz kullanan tüketici kitlesinin gereksinimi ve gerekse Türkiye’nin ciddiye alınabilecek alternatif enerji kaynaklarına sahip olmadığı gözönüne alındığında bir kumar oynamaktan başka bir anlama gelmemektedir.

■

■ ■ b) Kürt halkının son derece alçakgönüllü taleplerini karşılamamakta ve “Kürt-Türk sorunu”nu karşı-devrimci zor yoluyla çözmekte direten ve Kürt ulusal hareketine karşı eylemlerini –geniş kapsamlı KCK tutuklamalarının da gösterdiği gibi- legal Kürt kuruluşlarını da hedef alarak sürdüren Türkiye, Kürt halkını kendisinden daha da uzaklaştırmak suretiyle bu sorunun daha da alevlenmesine yol açmaktadır. Dahası Türk gericiliği, bu maceracı dış politikasıyla, bir kez daha kendisini köşeye sıkıştırmakta ve PKK’ya kendi eliyle, daha geniş bir taktiksel manevra alanı ve Türkiye’yi zayıflatmak isteyen güçlerle yeni anlaşma olanakları sağlamaktadır.

”

” ” c) Böylesi bir askerî müdahale, zaten çok güdük kalmış olan “demokratikleşme” sürecini tersine çevirecek, otoriter ve faşist eğilimleri güçlendirecek ve Türkiye’nin geleneksel fay hatlarını (Alevî-Sünnî, lâik-şeriatçı, Kürt-Türk gerilimleri) daha da kırılğan hâle getirecektir. Bu da bir yandan, AKP’nin ve Türkiye’nin bölgede sahip olduğu -ve düzeyi hayli abartılmış olan- ideolojik-siyasal nüfuzunu ve bir yandan da askerî klikle hesaplaşmasını henüz tamamlamamış olan AKP’nin ülke içindeki siyasal ve toplumsal konumunu zayıflatacaktır.

”

” ” d) Suriye’yle girişilebilecek bir askerî çatışmanın, daha çok bir tören ordusu niteliği taşıyan TSK’nin ağır darbeler almasına yol açacağı kesin gibidir. Suriye halkının Türk ordusunu çiçeklerle karşılayacağını sanan Türk şovenistleri, Arap milliyetçiliğinin çıkış noktası olan bu ülke halkının büyük çoğunluğunun, kendilerini 400 yıl boyunduruk altında tutmuş ve 1939’da Antakya’yı zorla kendi topraklarına katmış olan Osmanlı’nın torunlarına hiç de sempatiyle bakmayacağını anlayacaklardır. Dahası, böylesi bir müdahale, Türk gericiliğinin ABD/ İsrail ekseninin bir âleti haline geldiğini apaçık gözler önüne serecek ve Türkiye’nin AKP hükümeti döneminde Arap halkları katında edinmiş olduğu yüzeysel etkiyi silip süpürecektir.

”

” ” e) Önemli bir büyüklüğe varmış olmasına rağmen hayli kırılğan olan, önemli bir cari açık ve dış ticaret açığı sorunuyla karşı karşıya bulunan Türkiye ekonomisi böylesi bir askerî maceranın hiç de küçük olmayacak olan maliyetini massedebilecek durumda değildir. İlk elde dış ticaretin ve turizm sektörünün daralması ve yabancı sermaye kaçıışı biçimini alabilecek olan bu etkiler giderek ekonominin diğer sektörlerine de yayılabilecektir.

”

” ”

”

” ” ABD ve NATO tarafından Suriye’yle bir savaşa itilen Türkiye’nin böyle bir tuzağa düşmesi halinde, arkasında bu güçlerin ciddi bir desteğini bulamaması olasılığı çok yüksektir. Bu güçlerin böylesi bir savaşı; gereğinden fazla palazlanmış, Telaviv için potansiyel bir tehlike oluşturan ve yeni bir Osmanlı İmparatorluğu düşleri gören Türk ortaklarını hizaya sokmak ve zayıflatmak için önemli bir fırsat saydıkları hemen hemen kesindir. Böylece onlar hem Suriye kalesini düşürebileceklerini, İran’ı yalnızlaştırma hedeflerine bir adım daha yaklaşacaklarını ve böylelikle Ortadoğu’yu İsrail için daha “güvenli” hâle getirebileceklerini düşünmektedirler. Yani, yaşama geçirilebilmesi halinde bu senaryonun bir başka sonucu; bir savaş batağına itilen Türkiye’nin “Kürt sorunu”nun içinden çıkılmaz hâle gelmesi, ekonomisinin ağır darbeler yemesi, bölgedeki potansiyel bağlaşıklarından izole edilmesi ve dolayısıyla şimdikinden çok daha zayıf hâle gelmesi olacaktır. ABD ve ortakları buna benzer bir oyunu 1980-88 İran-İrak savaşı sırasında, kendi adamları olan Saddam Hüseyin için de tezgâhlamışlardı.

”

” ”

”

” ” Peki Türkiye’nin, gözükara bir siyasal-askerî maceracılık olarak nitelenebilecek böylesi bir rota tutturması nasıl açıklanmalıdır? Bu olguyu birbirleriyle yakından ilintili bir dizi faktöre bağlı olarak açıklayabiliriz.

”

” ”

”

” ” Bunun birinci nedeni, AKP’nin ve onun dayandığı burjuva katmanının güçlendiği, emperyalist burjuvaziyle ilişkilerini derinleştirdiği ve özellikle de devleti “fethettiği” ölçüde devlet tarafından da “fethedilmeye” ve onun geleneksel refleksleriyle hareket etmeye, ABD-NATO ekseninin esas muhatabı haline gelmeye başlaması ve daha da gericileşmesidir. Askerî klığın devlet iktidarına egemen olduğu dönemde Türk devleti bazı önemli alanlarda -orta ve uzun erimde- Türk burjuvazisinin çıkarlarına ters düşen bir iç ve dış politika güdüyordu. Devletleştiği ölçüde AKP hükümeti de benzer bir davranış sergilemeye girişmiştir. Böyle olmasaydı o, Kürt halkının ve onun, Türk gericiliğiyle stratejik bir bağlaşmaya girmeye hazır olduğunu pek çok kez dile getirmiş bulunan siyasal öncüsü PKK/ KCK’nın desteğine ve böylelikle ülke içindeki konumunu pekiştirmeye en fazla gereksinim duyduğu bir momentte böylesine dargörüşlü ve aptalca bir Kürt-karşıtı politika izlemezdi.

”

” ”

”

” ” İkinci faktör, AKP’nin ve Başbakan Tayyip Erdoğan ve çevresinin yaşadığı aşırı bir özgüven duygusu yaşaması ya da bir “rakım hastalığı”na tutulması olgusudur. Ülkede güçlü bir işçi sınıfı hareketinin ve devrimci bir muhalefetin bulunmadığı, PKK/ KCK’nın, önemli kitlesel dayanağı ve çatışmalarda pışmış silâhlı gücüne rağmen kaba ve bayağı bir reformizme saplanmış olduğu, ciddi ve etkili bir burjuva muhalefetinin var olmadığı koşullarda arka arkaya üç genel seçim kazanması ve dahası 12 Haziran 2011 seçimlerinde oy oranını arttırmasının AKP ve Başbakan Erdoğan üzerinde böyle bir etki yaratması hiç de şaşırtıcı değildir. (8) Bu aşırı özgüven, hattâ zafer sarhoşluğu duygusunun oluşmasında AKP hükümeti döneminde Türkiye’nin ekonomik performansının görece iyi oluşunun da önemli bir etkisi vardır.

”

” ”

”

” ” Üçüncü faktör, bölgede ve dünyada güç dengelerinde meydana gelmekte olan değişikliklerle ilgilidir. Başını AKP’nin çektiği Türk gericiliği, bugünkü konjonktürün (Arap ülkelerindeki toplumsal hareketliliğin geleneksel gerici rejimleri sarsması/ yıkması, ABD’nin genelde dünyada ve özelde bölgede güç yitirmesi ve uğradığı siyasal-askerî yenilgiler nedeniyle bölgeden çekilecek olması, Avrupa Birliği, Rusya ve Çin gibi emperyalist

aktörlerin bu boşluğu dolduramayacak olması) kendisine Ortadoğu'daki nüfuzunu arttırmak için çok uygun bir fırsat sunduğunu düşünüyor olmalı. Onlara göre bu durum Türkiye'ye, sömürgeci ve emperyalist devletlerin yoksullaştırdığı ve ezdiği ve Arap milliyetçiliğinin parçaladığı bölgede "ılımlı" İslâm'ın soluk yeşil bayrağı ve Türkiye'nin gözetim ve önderliği altında bir Pax Ottomana kurma olanağı vermektedir. Erdoğan-Davutoğlu ikilisi bunun da ancak, önemli yaralar almış olmakla birlikte henüz sahneden çekilmekten uzak olan biricik süper devletle eşgüdüm içinde, onun güvenini kazanarak ve ona hizmet ederek başarlabilceğine inanıyor olmalılar.

”

” ”

”

” ” Yukarda da değindiğim gibi, bir süre ABD-NATO çizgisinden kısmen uzaklaşmış ve görece bağımsız bir politika izlemeye yönelmiş olan Türkiye'nin, deyim yerindeyse “ekseninin yeniden kayması” ve bu yeni koşullarda, geleneksel ABD-NATO çizgisine bir kez daha geri dönmesi, kabaca Mart-Nisan 2011'de gerçekleşmiş bulunuyor. O zamana kadar “yumuşak güç” kullanmayı ve bölgedeki sorunların ilgili devletler arasında karşılıklı görüşmelerle çözülmesini savunan, İran'ın şeytanlaştırılmasını ve izole edilmesini önlemeye çalışan, NATO'nun Libya'ya müdahalesine karşı çıkan ve Suriye'de Beşar Esad yönetimiyle iyi ilişkilerini sürdüren Türkiye, bu tarihten itibaren Libya'da açıkça ABD-NATO-yanlısı bir tutum takınırken, Suriye'ye karşı tutumunu sertleştirmeye ve İran'la arasına mesafe koymaya başlamıştır. Bu “eksen kayması”nın altında Türk gericiliğinin, “Arap Baharı”nın şokunu atlattıktan sonra bu hareketi aktif ve çok yönlü bir müdahaleyle yönetmeye çalışmaya girişen ABD ile eşgüdüm içinde hareket etme eğilimi yatmaktadır. Bilindiği gibi çoğu kendi güdümünde olan gerici rejimleri hedef alan bu toplumsal hareketi önleyemeyeceğini anlayan ABD, bir şaşkınlık ve bocalama döneminden sonra bir taktiksel atağa geçmiş, “Arap Baharı”nın yarattığı dalgalanmayı bölgedeki -Libya, Suriye, İran gibi- bazı rejimleri yıkmak ve Rusya ve Çin gibi emperyalist rakiplerinin konumlarını zayıflatmak için kullanmaya yönelmiş ve bunda -en azından şimdilik- bir ölçüde başarılı da olmuştur. “Halkların iradesi ve demokratik değişim istekleri” konusunda yaygara yapan Türk gericilerinin; stratejik düzeyde çöküşe gitmekte olan ABD'ne yamanmaları, bu bay ve bayanların bir kez daha yanlısı ata oynadıklarını gösteriyor. Başını AKP'nin çektiği Türk gericilerinin, açgözlü Türkiye burjuvazisinin yağmacı ve saldırgan emellerini yansıtan bu siyaset kumarının yeni bir hayal kırıklığı ve iflâsla sonuçlanması kaçınılmazdır.

”

” ”

”

” ”

”

” ”

”

» » DİPNOTLAR

»

» » (1) Bunda ABD'nin baskısının son derece önemli bir rol oynadığı biliniyor. 7 Mart'ta Dera'daki ilk protesto gösterilerinden sadece 11 gün önce, Türkiye, İran, Irak ve Suriye arasında "bölgesel entegrasyon" hedefi doğrultusunda önemli bir adım atılmış ve ortak vize uygulaması konusunda anlaşmaya varılmıştı.

»

» »

»

» » (2) Bugün gazetesinde 17 Mart 2011'de Tuncay Kayaoğlu ile Perihan Çakıroğlu'nun imzalarıyla yayımlanan "ABD'nin stratejik Türkiye plânı" başlıklı yazıda, ABD'nin eski Türkiye elçisi Ross Wilson'un şunları söylediği ileri sürülmüştü:

»

» » "ABD, Türkiye'yi Ortadoğu'ya itiyor açıkçası. Obama yönetimi, Türkiye'nin bölgedeki rolünden memnun. . . (Türkiye- G. A.) Refahı yaymada, son dönemdeki ayaklanmalarla liderlerini gönderen ülkelerde (Mısır, Tunus) yeni liderlerin ortaya çıkmasında, ayaklarının yere basmasında yardımcı olabilir. . . Yönetim, 'Türkiye ile çalışmamız gerekiyor. Bizim yapmaya çalıştıklarımız onlar yardımcı olabilir. Biz onların yapmaya çalıştıkları şeye yardımcı olabiliriz' diye düşünüyor."

»

» »

»

» » (3) Hasan Celal Güzel, Radikal gazetesindeki köşesinde şöyle demişti:

»

» » "Ortadoğu'da ve Osmanlı Coğrafyası'nda barışın tesis edilmesi ve terörün engellenebilmesi, ancak bu bölgedeki halkla tarihi, dinî ve kültürel beraberliği olan Türkiye'nin önderliğinde gerçekleştirilebilir. ABD'nin süper güç olması, Irak örneğinde görüldüğü gibi, zorla barış ve huzuru sağlayarak terörü önlemesi için yeterli değildir. Lâkin, bu konuda Türkiye'nin de kararlı, azimli, cesaretli ve hazırlıklı olması lâzımdır. 1 Mart Tezkeresi esnasında sergilenen şaşkın ve mütereddit politikalarla, Türkiye'nin yeniden 'Osmanlı vizyonu'na sahip olması imkânsızdır.

»

» » " 'Büyük Ortadoğu Projesi', ancak 'Büyük Osmanlı Projesi' hâlinde düşünülürse barış ve huzurun sağlanması mümkün olabilir. Bunun için de, ilk merhalede 'Osmanlı Milletler Topluluğu'nun kurulması şarttır. Bu topluluğa, Ortadoğu, Balkanlar, Kafkaslar, Afrika ve Güney Doğu Asya'dan üyeler sağlanabilecek; bu yeni oluşum, hem Türkiye'ye lâyık olduğu statüyü kazandıracak, hem de dünya barışına katkıda bulunabilecektir." ("Osmanlı Milletler Topluluğu", Radikal, 16 Mayıs 2008)

»

» »

”

” (4) Türk subayları Osmanlı İmparatorluğu’nun yıkılışına giden yıllarda, yani 1911-12’de, Libya halkı ve aşiretleriyle birlikte Libya’yı (o zamanki adıyla Trablusgarb’i) işgale girişen İtalyan emperyalistlerine karşı savaşmışlardı. Türk gericilerinin, Mart-Nisan 2011’de, yani bu tarihten tam 100 yıl sonra, hem de Osmanlı’nın “şanlı mirası”na sahip çıktıklarını ileri sürdükleri bir dönemde, bu kez İtalyan (ve diğer Batı) emperyalistleriyle birlikte Libya halkına karşı savaşa katılmaları tarihin bir ironisi olsa gerek.

”

” ”

”

” (5) Hasan Selim Özertem’in, 4 Ekim 2011 tarih ve “Türkiye-Rusya hattında enerji pazarlıkları” başlıklı yazısında aktardığına göre Rus tarafı, Türkiye’nin Rusya’yla olan doğal gaz anlaşmasını feshetmesini Moskova’ya karşı siyasal bir tutum almasına bağlıyor:

”

” ” “Ulusal Enerji Fonu Genel Direktörü Konstantin Simonov anlaşmanın yapılamaması ile ilgili daha çok jeopolitik yorumlar getirmeyi tercih ediyor. Simonov,Türkiye’nin Samsun Ceyhan ve Güney Akım meselelerinde Rusya’yı sıkıştırmaya çalıştığını ve bu nedenle Rusya’ya mümkün olduğunca baskı yapmaya çalıştığını belirtiyor.”

”

” ”

”

” (6) İsrail’de yayımlanan Yedioth Ahronoth gazetesi, Türk ve İsrail savaş uçaklarının Doğu Akdeniz’de birbirlerine çok yakın uçmalarının içerdiği tehlikeye değinirken şöyle diyordu:

”

” ” “Bu koşullarda, birdenbire tehdit edilmiş hisseden bir Türk veya İsrailli pilot düğmeye basıp bir füze ateşlerse şaşmamalıdır. Provokasyon ile bölgesel bir patlama arasındaki mesafe sadece birkaç saniyeden ibaret olabilir. Öyleyse Erdoğan’ı kim durduracak?” (ANKA, “İsrail medyası: Erdoğan ateşle oynuyor”, 4 Ekim 2011)

”

” ”

”

” (7) Türkiye’yi iyi tanıyan ve yakından izleyen Hintli diplomat ve siyasal analist M. K. Bhadrakumar 14 Haziran tarih ve “Syria on the boil, US warship in Black Sea”/ “Suriye kaynıyor, ABD savaş gemisi yeniden Karadeniz’de” başlıklı yazısında şöyle diyordu:

”

” ” “Moskova, geçtiğimiz onyılda Türkiye’yle ilişkilerini geliştirmek suretiyle Ankara’nın yavaş yavaş bağımsız bir dış politika çizgisine evrileceğini umuyordu. . . Fakat olayların akışı Ankara’nın daha önce bir NATO ülkesi sıfatıyla sahip olduğu önceliklere ve ABD’nin bölgedeki öndegelen ortağı konumuna geri dönmekte olduğunu ortaya koyuyor.”

”

” ”

”

” ” (8) AKP'ne sempati duyan bir isim olan İhsan Dağı bu tehlikeye şu sözlerle dikkat çekmişti:

”

” ” “Ülke olarak yükselişteyseniz etrafınızda bundan memnuniyet duyacaklar kadar rahatsız olacaklar da vardır. Siz yükselirken, bölgede nüfuzunuz artarken birileri de düşüş halindedir....

”

” ”

”

” ” “Başınıza bir ‘yol kazası’ gelmesi için tuzaklar kurulabilir, destekler verilebilir ve hattâ bizzat siz ülke olarak ‘dolduruşa getirilebilirsiniz’.

”

” ”

”

” ” “İşte bu son nokta da önemlidir; dolduruşa gelmek, getirilmek. Yükselen ülkede hükümet de toplum da dünyaya daha bir gururla ve özgüvenle bakmaya başlamıştır. Yükselme anı tehlikelidir, diyorum; çünkü yükselen güç özgüven patlaması yaşar ve mevcut gücünü aşan işlere kalkışabilir. Risk buradadır.

”

” ”

”

” ” “Rakipler, rahatsızlar olanlar, gücü göreceli olarak azalanlar ‘yükselen güç’ün ‘yere çakılması’ni isterler daha sağlam, sarsılmaz bir noktaya ulaşmadan önce.

”

” ”

”

” ” “Bence Türkiye tam da bu aşamada. İçerde Kürt sorunu ve asker-sivil ilişkilerinde yaşanacak derin bir kriz, dışarda İran, Suriye ve İsrail’le patlayacak bir çatışma ‘yükselen Türkiye’yi yere çakmak isteyenler için bulunmaz bir fırsat sunar. Bu risk alanlarında çok dikkatli olmak zorunda hükümet. Bunlardan birinde ‘güç sarhoşluğu’na düşüp ‘sert ve çatışmacı’ bir noktaya yönelmek Türkiye’nin yükselişini durdurabilir...

”

” ”

”

” ” “Hükümet şunu bilmeli; her türlü ‘sıcak çatışma’ veya buna yakın bir durum Türkiye’ye zarar verir, bölgeye açılan ve yayılan Türkiye’nin sivil güçlerini ve siyasal nüfuzu ülke sınırlarına geri çeker. Ayrıca, çatışma görüntüsü dünyadan Türkiye’ye akan ekonomik unsurları tereddüde sevk eder. Sıcak çatışmaya yakın görülen her ülkeden para da insan

da kaçır.” (“Türkiye nasıl durdurulur?”, Zaman, 6 Eylül 011)

”

” ”

”

” ”

”

” ” 6-7 Ekim 2011

”

” ” Genişletilmiş versiyon

”

” ”